

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МІНІМІЗАЦІЇ НЕГАТИВНОГО СОЦІОЕКОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ ВИДОБУТКУ КОРИСНИХ КОПАЛИН НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ

Кравчук В.Ю., Онищук І. П.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

e-mail: irinashpin@gmail.com

Зростання попиту на мінеральні ресурси спричиняє інтенсифікацію їх видобутку, що, супроводжується суттєвим негативним впливом на довкілля та соціальне середовище. Видобувна промисловість призводить до деградації ландшафтів, забруднення поверхневих та підземних вод, ґрунтів і повітря, створює соціальну напругу в громадах, які зазнають змін у різних сферах життя. У контексті реалізації цілей сталого розвитку актуальною є потреба у розробці ефективних підходів до мінімізації таких впливів. Актуальним є дослідження виявлення та систематизації практичних механізмів пом'якшення соціоекологічних наслідків видобутку корисних копалин на місцевому рівні.

Основні види антропогенного пресингу, включають: забруднення природних екосистем, шумове навантаження, порушення біорізноманіття, конфлікти власників підприємств з населенням, втрату традиційного господарювання, зниження якості життя. Практичними засобами екологізації планової діяльності кар'єрів є впровадження сучасних технологій видобутку, рекультивація земель, очищення стічних вод, контроль викидів, моніторинг стану довкілля, застосування циркулярної економіки. Соціальні механізми включають прозорість діяльності підприємств, залучення громадськості до ухвалення рішень, реалізацію програм соціальної відповідальності, компенсаційні механізми, розвиток інфраструктури та створення робочих місць. Важливу роль у зазначених процесах відіграють органи місцевого самоврядування (контроль стандартів, посередництво у діалозі), громадські організації (контроль, просвіта, адвокація), бізнес (впровадження кращих практик, відкритість).

Ключовими чинниками успішної мінімізації шкідливих впливів є: міжсекторальна співпраця, прозорість, технологічні інновації та активна участь громади. Розроблені рекомендації мають практичну значущість для екологічно безпечного розвитку добувної галузі. Подальші дослідження доцільно спрямувати на поглиблений аналіз ефективності реалізованих стратегій на прикладі конкретних територіальних громад.

Ключові слова: видобуток корисних копалин, соціоекологічний вплив, мінімізація впливу, екологічна безпека, місцеві громади.